Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0122

Tulemuspõhiste vahendite kontroll, läbipaistvus ja jälgitavus

Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2026. aasta resolutsioon tulemuspõhiste vahendite kontrolli, läbipaistvuse ja jälgitavuse kohta (2025/2032(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 311, 312, 319, 323 ja 324,

– võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027[1], ning sellega seoses Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel kokku lepitud ühisdeklaratsioone ja asjakohaseid ühepoolseid deklaratsioone,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid[2] (finantsmäärus),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks[3] (õigusriigi tingimuslikkuse määrus),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku

---

1 ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
2 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97[4],

– võttes arvesse oma 15. detsembri 2022. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 täiustamise ning vastupidava ja uutele ülesannetele kohandatud ELi eelarve kohta[5],

– võttes arvesse oma 27. veebruari 2024. aasta seisukohta, mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027[6],

– võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava[7],

– võttes arvesse oma 16. detsembri 2020. aasta seisukohta, mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027[8],

– võttes arvesse 10. oktoobril 2024 avaldatud Euroopa Kontrollikoja (edaspidi „kontrollikoda“) aastaaruannet eelarveaasta 2023 ELi eelarve täitmise kohta koos institutsioonide vastustega,

– võttes arvesse kontrollikoja 2. septembri 2024. aasta eriaruannet 13/2024 „Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamine – Kavandatust aeglasem edenemine tähendab riske meetmete lõpuleviimisel ja seega ka taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamisel“, kontrollikoja 11. septembri 2024. aasta eriaruannet 14/2024 „Rohepööre – Taaste- ja vastupidavusrahastu panus on ebaselge“ ning kontrollikoja 21. oktoobri 2024. aasta eriaruannet 22/2024 „Topeltrahastamine ELi eelarvest – Kontrollisüsteemides puuduvad olulised elemendid, et leevendada suurenenud riski, mis tuleneb taaste- ja vastupidavusrahastu kuludega sidumata rahastamismudelist“,

– võttes arvesse kontrollikoja 16. juuni 2025. aasta ülevaadet 03/2025 „2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku võimalused“ ja

---

4 ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
5 ELT C 177, 17.5.2023, lk 115.
6 ELT C, C/2024/6750, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6750/oj.
7 ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
8 ELT C 445, 29.10.2021, lk 240.

kontrollikoja 19. juuni 2025. aasta ülevaadet 04/2025 „ELi ühtekuuluvuspoliitika tulevik: senised õppetunnid“,

– võttes arvesse oma 7. mai 2025. aasta resolutsiooni liidu uuendatud pikaajalise eelarve kohta muutuvas maailmas ja eelarvekontrollikomisjoni arvamust eelarvekomisjonile liidu uuendatud pikaajalise eelarve kohta muutuvas maailmas[9],

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni 23. aprilli 2025. aasta raportit Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond,

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni 2023. aasta detsembri aruannet „Taaste- ja vastupidavusrahastu vahehindamist toetav uuring“,

– võttes arvesse Euroopa Prokuratuuri (EPPO) 2024. aasta aastaaruannet, mis avaldati 3. märtsil 2025,

– võttes arvesse Mario Draghi 2024. aasta septembri aruannet Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta,

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 8. oktoobri 2024. aasta arvamust „Euroopa COVID-19 järgse taastekava (taaste- ja vastupidavusrahastu) vahehindamine“[10],

– võttes arvesse taaste ja vastupidavuse tulemustabelis avaldatud teavet,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi siseseid uuringuid, analüüse ja ülevaateid taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta,

– võttes arvesse Enrico Letta 17. aprilli 2024. aasta aruannet „Much more than a market – speed, security, solidarity: empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens (Palju enamat kui turg – kiirus, turvalisus, solidaarsus: siseturu võimestamine kõigile ELi kodanikele kestliku tuleviku ja jõukuse tagamiseks),

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kõrgetasemelise töörühma 20. veebruari 2024. aasta aruannet „Forging a sustainable future together – Cohesion for a competitive and inclusive Europe“ (Üheskoos kestliku tuleviku kujundamine – ühtekuuluvus konkurentsivõimelise ja kaasava Euroopa nimel),

---

9 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0090.

10 ELT C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj.

– võttes arvesse komisjoni 11. veebruari 2025. aasta teatist „Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava“ (COM(2025)0046),

– võttes arvesse komisjoni 29. jaanuari 2025. aasta teatist „ELi konkurentsivõime kompass“ (COM(2025)0030),

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 20. märtsi 2025. aasta, 6. märtsi 2025. aasta ja 19. detsembri 2024. aasta järeldusi,

– võttes arvesse poliitilisi suuniseid Euroopa Komisjoni 2024.–2029. aasta ametiajaks, mille komisjoni ametisseastuv president esitas 18. juulil 2024,

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 20. novembri 2024. aasta arvamust „ELi eelarve ja kohapõhised poliitikameetmed: ettepanekud 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku uute kavandamis- ja rakendamismehhanismide kohta“[11],

– võttes arvesse komisjoni 16. juuli 2025. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eelarvekulude jälgimise ja eelarve tulemuslikkuse raamistik ning muud liidu programmide ja tegevuste horisontaalsed normid (COM(2025)0545),

– võttes arvesse oma 18. juuni 2025. aasta resolutsiooni taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta[12],

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0074/2025),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55 ja artikli 148 lõiget 2,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0022/2026),

A. arvestades, et poliitiliste prioriteetide arvu suurenemine ELis avaldab ELi eelarvele lisasurvet, muutes olemasolevate rahaliste vahendite vastutustundliku kasutamise kriitilisemaks kui kunagi varem; arvestades, et usaldusväärne finantsjuhtimine, nagu see on määratletud finantsmääruses, eeldab ELi rahaliste vahendite rakendamist kooskõlas säästlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse põhimõttega, tagades, et vahendeid kasutatakse kulutõhusalt, et eesmärgid saavutatakse õigel ajal, piisavas koguses ja parima hinnaga ning et saavutatakse kavandatud tulemused ja mõju; arvestades, et see tugevdab valvsuse nõuet finantsjuhtimises, et tagada majanduskasvu, konkurentsivõime ja ELi prioriteetide saavutamise seisukohast kulude tõendatav investeeringutasuvus;

---

11 ELT C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj.

12 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0128.

B. arvestades, et kui ELi rahastamine toimub toetusena, mis ei ole seotud rahastamiskõlblike kulude hüvitamisega, vaid tulemuste, väljundite või muude tulemusnäitajatega, sõltub maksete tegemine eelnevalt kindlaks määratud vahe-eesmärkide või sihtide saavutamisest, mida tuleb enne iga väljamakse tegemist kontrollida;

C. arvestades, et see lähenemisviis, milles seotakse väljamaksed tegelikest kuludest lahti, õõnestab tegelikke kulusid käsitlevate andmete kättesaadavust ning takistab seetõttu säästlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse hindamist; rõhutab, et see andmelünk takistab õigusnormide rikkumiste, pettuseriskide ja topeltrahastamise süsteemset tuvastamist, nõrgendades samal ajal ka ELi suutlikkust rakendada varajase hoiatamise mehhanisme ja andmepõhiseid riskihindamisi;

D. arvestades, et kulude kontrollimise puudumine suurendab ebatäpsete kuluprognooside riski, kahjustades seega usaldusväärset finantsjuhtimist, läbipaistvust ja vastutust; arvestades, et kontrollikoda on korduvalt hoiatanud puuduste eest kulude hindamisel, riiklike auditistandardite varieeruvuse eest ja puuduste eest komisjoni järelevalvesuutlikkuses;

E. arvestades, et ulatuslik kaalutlusõigus selle hindamisel, kas vahe-eesmärgid ja sihid on täidetud, võib viia selleni, et komisjon kohtleb liikmesriike ebajärjekindlat või et rahalised vahendid vabastatakse enne, kui väljamaksetingimused on täielikult täidetud;

F. arvestades, et kontrollikoda on tuvastanud taaste- ja vastupidavusrahastu kontrollisüsteemi ülesehituses puudusi, sealhulgas liigne tuginemine riiklikele asutustele, mittetäielikud kontrolljäljed, süsteemsed puudused ja ebajärjekindla kohaldamise risk liikmesriikides; märgib, et neid puudusi süvendab veelgi riiklike andmesüsteemide killustatus ja kokkusobimatus, mis takistab koostalitlusvõimet, riskide õigeaegset avastamist ning isikuandmete mõjusat kaitset auditi- ja kontrollitoimingutes;

G. arvestades, et tulemuspõhiste vahendite kontroll sõltub riiklike seiremehhanismide usaldusväärsusest; arvestades, et puudused õigusriigi toimimises suurendavad ohtu ELi finantshuvidele, kuna nende kaitse oleneb sõltumatust kohtusüsteemist ja sõltumatutest pettusevastastest organitest;

H. arvestades, et demokraatlik vastutus nõuab Euroopa Parlamendi kui seadusandja ning eelarvepädeva ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni rolli kaitsmist koos rangete vastutusmehhanismide ja täieliku läbipaistvusega liidu rahaliste vahendite lõplike saajate kohta, ning arvestades, et liidu rahaliste vahendite lõplikeks saajateks ei tohiks pidada liikmesriike ja muid riiklikke ametiasutusi;

Tulemuspõhiste vahendite läbipaistvust, vastutust ja tulemuslikku kontrolli mõjutavad probleemid

1. rõhutab, et nagu on nähtud ette finantsmääruses, tuleb tulemuspõhistes vahendites järgida seaduslikkuse, korrektsuse, säästlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse põhimõtteid ning et lihtsustamine ei tohiks kunagi toimuda usaldusväärse finantsjuhtimise ja läbipaistvuse arvelt; nõuab riskipõhiseid ja proportsionaalseid kontrolle ning rõhutab, et tulemuspõhiste vahendite näitajad peaksid hõlmama käegakatsutavaid tulemusi ja ELi lisaväärtust, mitte ainult eelnevalt kindlaks määratud väljundeid; rõhutab, et kui sellised vahendid on asjakohaselt kavandatud, võivad need suurendada keskendumist tulemustele, reformidele ja konkurentsivõimele;

2. märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu, mille järgi sõltub väljamaksete tegemine vahe-eesmärkide ja sihtide rahuldavast täitmisest, on esimene suur tulemuspõhine ELi tasandi vahend, mis põhineb üksnes kuludega sidumata rahastamisel; märgib lisaks, et taaste- ja vastupidavusrahastu mudelit on korratud muudes rahastamisvahendites, nagu Ukraina rahastu ja Lääne-Balkani rahastu; on mures komisjoni ettepanekute pärast kasutada sarnast mudelit järgmises mitmeaastases finantsraamistikus enamiku ELi rahastamisprogrammide, sealhulgas rubriigi 1 puhul; märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu on teataval määral stimuleerinud mõningaid riiklikke investeeringuid ja reforme;

3. rõhutab, kui vajalik on teha järeldusi kriitilistest puudustest, mis on ilmnenud taaste- ja vastupidavusrahastu tsentraliseeritud tulemuspõhises rakendamismudelis, nagu on tunnistanud kontrollikoda ja komisjon, sealhulgas väiksem vastutus ja piiratud ELi tasandi järelevalve normide ja õigusaktide järgimise üle; rõhutab, et vahendite lõplike saajatega seotud läbipaistvus tuleb tagada kogu ELi hõlmava ühtse ja koostalitlusvõimelise aruandlussüsteemi kaudu, mis on kättesaadav komisjonile, kontrollikojale, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Parlamendile; rõhutab, et ELi lisaväärtust saab tugevdada nii, et suurendatakse piirüleste projektide arvu ja tagatakse see, et riigi tasandist madalama tasandi üksustel, eelkõige kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on rahastu kavandamisel ja rakendamisel piisav otsustusõigus;

4. on seisukohal, et kuigi taaste- ja vastupidavusrahastu on kavandatud tulemuspõhise vahendina, keskendutakse selle rakendamisel sageli rohkem väljunditele kui tulemustele; peab kahetsusväärseks, et ebamääraselt määratletud vahe-eesmärgid ja sihid, milles rõhutatakse peamiselt sisendeid ja väljundeid, mitte aga tulemusi, võivad taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamist kahjustada; usub, et tulevaste tulemuspõhiste vahendite puhul tuleks kehtestada konkreetsemad peamised tulemusnäitajad, millega tagatakse, et investeeringud on kooskõlas vahendi eesmärkidega,

avaldavad head mõju ja annavad ELi jaoks selget lisaväärtust; kutsub komisjoni üles tagama, et tulevased tulemuspõhised vahendid oleksid kõigis liikmesriikides ühtlustatud, oma ülesehituselt läbipaistvad ja aja jooksul stabiilsed, et edendada järjepidevust, vastutust ja pikaajalist tulemuslikkust;

5. rõhutab, et tuginemine kuluprognoosidele ilma tegelikke kulusid kontrollimata võib tekitada struktuurse vastutuslünga, piirata võimalust hinnata kulutõhusust ning seega kahjustada säästlikkuse ja tõhususe põhimõtete rakendamist; rõhutab vajadust rakendada riskil ja olulisusel põhinevaid kontrollimehhanisme koos selgelt määratletud kohustuslike kontrollide künnistega; kutsub komisjoni üles integreerima tulevastesse tulemuspõhistesse vahenditesse süsteemselt andmekaeve, ristkontrolli vahendid ja analüüsi, et avastada õigusnormide rikkumisi ning korruptsiooni ja huvide konfliktide ohtu;

6. on äärmiselt mures komisjoni ettepanekute pärast kasutada järgmises mitmeaastases finantsraamistikus kuludega sidumata rahastamist üldiselt ning rõhutab, kui tähtis on kehtestada piisavad kaitsemeetmed, millega tagada liidu rahaliste vahendite kasutamisel usaldusväärne finantsjuhtimine; rõhutab vajadust sellist märkimisväärset üleminekut kuludega sidumata rahastamise kasutamisele hoolikalt hinnata, võttes arvesse varasemates või olemasolevates tulemuspõhistes vahendites tuvastatud puudusi, ning rõhutab vajadust põhjalikult hinnata ka taaste- ja vastupidavusrahastut;

7. väljendab muret ELi kasvava võlakoormuse ja laenukasutuse kulutuste pärast; märgib, et kontrollikoja 2024. aasta aruande hinnangul võivad ELi tagasimaksmata laenud 2027. aastaks ületada 900 miljardit eurot, mis on peaaegu kümme korda rohkem kui 2020. aastal enne taasterahastu „NextGenerationEU“ taastepaketi kasutuselevõttu; hoiatab, et suurenevad laenukasutuse kulutused ohustavad tulevasi eelarveid ja piiravad uute prioriteetide jaoks vajalikku eelarvepoliitilist manööverdamisruumi;

8. kinnitab, et kuludega sidumata rahastamise üldine kasutamine võib küll vähendada halduskoormust, ent suurendab õigusnormide rikkumiste, topeltrahastamise ja pettuste riski, vähendades seeläbi ELi vahendite läbipaistvust ja jälgitavust; rõhutab, et seose puudumine kuludega võib viia selleni, et rahastatakse mitteelujõulisi projekte, mis on kavandatud pigem vahe-eesmärkide kui kulutõhususe saavutamiseks; rõhutab Euroopa Parlamendi rolli ELi eelarve täitmise järelevalves, eelkõige tema õigust anda eelarve täitmisele heakskiit; nõuab järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tugevat juhtimist, mille eesmärk on tagada, et Euroopa Parlament saab täielikult oma ülesannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina täita;

9. võtab teadmiseks õigusriigiga seotud aspektid komisjoni ettepanekus mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kohta ning nõuab, et tingimuslikkuse määruse alusel loodaks kõigi ELi rahastamisprogrammide ühtne, sidus ja terviklik raamistik; nõuab lisaks, et kuludega sidumata rahastamist kohaldataks määrusega täielikult kooskõlas;

10. märgib murega, et 2024. aasta lõpus menetles Euroopa Prokuratuur 311 taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud pooleliolevat juhtumit, millest kõik peale nelja olid seotud taaste- ja vastupidavusrahastuga, mis moodustas kõigist käimasolevatest kuludega seotud pettuste uurimistest ligikaudu 17 %, ning 2023. aastaga võrreldes oli taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud juhtumeid umbes 51 % rohkem; märgib lisaks, et hinnanguline kahju ELi finantshuvidele on 2,8 miljardit eurot, mis moodustab 30 % (2023. aastal 25 %) hinnangulisest kogukahjust, mis tuleneb kõigist ELi kulupettustest; rõhutab, et ELi institutsioonid teatavad juhtumitest endiselt vähe, mis tekitab suuremat muret komisjoni suutlikkuse pärast teha taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise üle mõjusat järelevalvet; tuletab meelde, et 27 ELi liikmesriigist osaleb Euroopa Prokuratuuris praegu 24;

11. väljendab muret selle pärast, et kuludega sidumata rahastamist kasutavate tulemuspõhiste vahendite puhul keskendutakse pigem süsteemiauditite kui tegelike kulude kontrollimisele; hoiatab, et sellised süsteemiauditid ei pruugi paljastada alusprobleeme, mis võivad üle kanduda ja kahjustada tõsiselt liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist ja liidu finantshuvide kaitset; on veendunud, et isegi praeguses finantsarhitektuuris ja ELi rahastamise rakendamise mudelis on mitme liikmesriigi kontrollisüsteemides ilmnenud süsteemseid puudusi, mille tulemusel ei suudeta teha kindaks ega vältida pettusi või muid õigusnormide rikkumisi, näiteks OPEKEPE juhtumis Kreekas või maaelu arengu fondidega seotud juhtumites Slovakkias ning mitmes liikmesriigis esinenud muudes juhtumites, näidates vajadust ELi tugevama järelevalve järele; kutsub seetõttu komisjoni üles võtma otsustavaid parandusmeetmeid, tugevdama auditi- ja akrediteerimismenetlusi ning tagama, et sarnased süsteemsed puudused ei saaks korduda, järgides samal ajal proportsionaalsuse põhimõtet seoses aruandlus- ja dokumenteerimiskohustustega;

12. märgib murega, et selliseid tulemuspõhiseid vahendeid nagu taaste- ja vastupidavusrahastut käsitlevates õigusaktides ning komisjoni ettepanekutes mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kohta puuduvad selged standardid ja künnised puhkudeks, mil riiklikke juhtimis- ja kontrollisüsteeme peetakse ebapiisavaks või ebausaldusväärseks, mistõttu parandusmeetmete või peatamiste üle otsustatakse kaalutlusõiguse alusel;

13. rõhutab, et kuludega sidumata rahastamise üldine kasutamine eeldab, et kontrollikoda ja riiklikud auditeerimisasutused kohandavad märkimisväärselt oma tegevust ja liiguvad teistsuguse auditeerimismeetodi poole; hoiatab, et selline muutus ilma auditeerimisasutuste valmisolekut tagamata tekitab märkimisväärseid probleeme ja võib tekitada kontrolljäljes struktuurse lünga, millel on tõsised tagajärjed nii liidu eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele kui ka eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusele;

14. peab kahetsusväärseks kontrollikoja poolt tulemuspõhiste vahendite, näiteks taaste- ja vastupidavusrahastu puhul täheldatud mittetäielikke kontrolljälgi, mis nõrgendavad jälgitavust ning piiravad Euroopa Parlamendi ja kontrollikoja kontrollivõimet;

15. rõhutab, et suur sõltuvus liikmesriikide ametiasutustest ja välisaudiitoritest ilma tugevate kaitsemeetmete ning komisjoni üksikasjalike suuniste, tehnilise abi ja tulemusauditi metoodika alase erikoolituseta võib põhjustada kontrollide kvaliteedi ja sõltumatuse varieerumist, tekitades seega ELile maineriski; rõhutab, et riiklike auditeerimisasutuste toetamine aitab parandada kvaliteeti ja suurendada järjepidevust;

16. rõhutab, et vahendite kasutamine või väljamaksed ei ole oma olemuselt edu näitajad; peab kahetsusväärseks, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade viimastes muudatustes on rõhuasetus vahendite kasutamisele vähendanud esialgu kavandatud eesmärki, eelkõige seoses reformidega;

17. tuletab meelde, et liikmesriikide auditeerimisasutused peavad järgima rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandardeid; hoiatab, et kui seda ei tehta, õõnestab see nende töö usaldusväärsust ja ohustab ühtse auditi põhimõtet; võtab teadmiseks kontrollikoja korduvad leiud teatavate riiklike auditeerimisasutuste puuduste kohta seoses ulatuse, kvaliteedi, dokumenteerimise ja aruandlusega; rõhutab vajadust selge kohustuste raamistiku järele, et tagada kvaliteet ja järjepidevus;

18. rõhutab, et liikmesriikide killustatud IT- ja andmesüsteemid suurendavad vigade, õigusnormide rikkumiste, topeltrahastamise, viivituste ja ebajärjekindla aruandluse riski; tuletab meelde, et ELi rahaliste vahendite täieliku jälgitavuse tagamiseks on Euroopa Parlament korduvalt nõudnud, et finantsmääruse uuesti sõnastamise kontekstis loodaks ühtne integreeritud ja koostalitlusvõimeline teabe- ja seiresüsteem, mis sisaldab ühtset andmekaeve- ja riskihindamisvahendit, tuginedes muu hulgas olemasolevatele vahenditele ja andmebaasidele; peab siiski kahetsusväärseks liikmesriikide keeldumist muuta sellise süsteemi kasutamine alates järgmise mitmeaastase finantsraamistiku algusest kohustuslikuks; väljendab heameelt komisjoni jätkuvate jõupingutuste üle töötada

välja selline koostalitlusvõimeline süsteem, mis tugineb vahendile ARACHNE, ning nõuab tungivalt, et kõik liikmesriigid kasutaksid seda süsteemi täielikult ära; rõhutab, et iga uue rahastamismudeli tulemuslikkus sõltub alusandmete ja seirevahendite usaldusväärsusest ja järjepidevusest; rõhutab, kui tähtis on töötada välja koostalitlusvõimeline süsteem, milles järgitakse isikuandmete kaitse üldmäärust[1]; rõhutab, et selline süsteem peab andma täpset ja õigeaegset teavet, minimeerima valepositiivseid tulemusi ning toimima usaldusväärsel viisil;

19. rõhutab, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleb eelarve jagatud täitmisesse kaasata piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi ning sidusrühmi, sealhulgas tulemuspõhiste vahendite puhul, nii kavandamise, otsuste tegemise, rakendamise kui ka täitmise etapis, kasutades mitmetasandilise valitsemise käsitust, et tagada piiriüleste projektide lisaväärtus ELi jaoks ning keskenduda pigem mõõdetavatele tulemustele kui väljunditele;

20. märgib, et toetuste ja rahastamisvahendite kombineerimine tulemuspõhistes raamistikes suurendab keerukust ning topeltrahastamise, õigusnormide rikkumiste, pettuste, ülemäärase hüvitamise ja nõrkade aruandlusahelate riski; rõhutab eelkõige, et kui rahastamine ei ole kuludega seotud, suurendab kulude kontrolli puudumine veelgi eri rahastamisvoogude kattumise riski ja õõnestab usaldusväärse finantsjuhtimise kindlust;

21. juhib tähelepanu sellele, et tulemuspõhine seire ei vähenda tingimata halduskoormust, kuna nõrgad kontrollisüsteemid võivad tekitada varjatud kulusid, tagamata suuremat kindlust; kutsub komisjoni üles ühtlustama tulemusnäitajaid, lihtsustama aruandevorme, kõrvaldama üleliigsed andmetaotlused ja tegelema maksetaotluste tarbetu keerukusega; on seisukohal, et mis tahes üleminek tulemuspõhiste rakendamismudelite kasutamisele nõuab suutlikkuse suurendamist ELi tasandil ja liikmesriikides, kuna tulemuspõhiste rakendamismudelite seire-, kontrolli- ja auditivajadused erinevad rahastamiskõlblike kulude hüvitamisel põhinevate vahendite vajadustest;

22. hoiatab, et praeguses geopoliitilises kontekstis ja suurenenud eelarvesurvet arvesse võttes võib tulemuspõhiste vahendite üha laialdasem kasutamine ilma taaste- ja vastupidavusrahastus tuvastatud puudusi kõrvaldamata, sealhulgas parlamentaarse kontrolli tugevdamise kaudu, nihutada institutsioonilist tasakaalu täidesaatva võimu kaalutlusõiguse kasuks ja eemale demokraatlikust

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

vastutusest; toonitab, et tulemuspõhiste vahendite mis tahes juhtimismudelisse tuleb võrdsetel tingimustel kaasata Euroopa Parlament ja nõukogu; lükkab tagasi kõik ettepanekud rikkuda institutsioonilist tasakaalu ning õõnestada Euroopa Parlamendi rolli eelarvepädeva ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina;

Soovitused tulemuspõhiste vahendite kontrolli, läbipaistvuse ja vastutuse suurendamiseks

23. on veendunud, et tulemuspõhiste vahendite kuludega sidumata rahastamise mudelit ei tohiks kasutada liikmesriikide ja toetusesaajate vahelise üldise rakendamis- või hüvitamismeetodina, välja arvatud väiksemate toetusesaajate puhul, kes viivad ellu projekte, mis ei ületa teatavaid rahalisi künniseid, võimaldades kasutada lihtsustatud rakendamissüsteemi, säilitades samal ajal tugeva kontrolliraamistiku; rõhutab eelkõige, et suuremahulised ja keerukad projektid peaksid jääma kulupõhiseks, kuna nende ulatus, kestus ja mitmetasandiline rahastamine nõuavad üksikasjalikku finantsaruandlust ja kontrollitavaid kuluandmeid, et tagada nõuetekohane seire ja vastutus; rõhutab, kui tähtis on luua sissenõudmismehhanism juhuks, kui kulude eelhinnangute ja järelkontrollide vahel tekivad märkimisväärsed kõrvalekalded, eelkõige juhul, kui projektid viiakse ellu esialgsest hinnangulisest maksumusest madalama hinnaga; rõhutab, et sellised kohandused peavad kajastama tegelikke kulusid, et tagada rahaline usaldusväärsus, kulutõhusus ja aruandekohustus; nõuab kindlasummaliste maksete ja lihtsustatud kuluarvestuse jätkuvat ja laiendatud kasutamist, eelkõige väiksemate või keskmise suurusega investeeringute puhul, kuna need on halduskoormuse vähendamise, väiksemate toetusesaajate juurdepääsu suurendamise ning vastutuse ja liidu vahendite kasutamise jälgitavuse säilitamise tulemuslikud ja proportsionaalsed vahendid;

24. rõhutab, et lihtsustatud eelarve tulemuseks peab olema ka läbipaistev eelarve; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks üldsuse juurdepääsu menetlusteabele, sealhulgas kulude hindamise metoodikale, ning annaks Euroopa Parlamendile juurdepääsu riiklike ja piirkondlike partnerluskavade hinnangulistele kuludele;

25. nõuab ühtset aruandlussüsteemi, mis võimaldab jälgida ELi eelarvest konkreetsetele projektidele ja nende tegelikele vahendite lõplikele saajatele, sealhulgas töövõtjatele ja alltöövõtjatele ning tegelikele tulusaajatele tehtavaid makseid; rõhutab, kui oluline on tagada, et ELi rahastatavad projektid oleksid kodanikele nähtavad; rõhutab vajadust siduda maksed sidusate ja selgelt määratletud vahe-eesmärkide ja sihtide täitmisega, et tugevdada reformide ja investeeringute kooskõla; rõhutab, kui tähtis on võtta kasutusele järelhindamise süsteem, mis põhineb iga vahendi saavutatud eesmärkidel, mida mõõdetakse nende tulemusnäitajatega;

26. rõhutab, et liidu rahastamist tuleks anda üksnes meetmetele, mis on otseselt seotud konkreetsete kontrollitavate projektidega, mille puhul tehakse käegakatsutavaid edusamme ja saavutatakse mõõdetavaid tulemusi, millega aidatakse saavutada liidu poliitikaeesmärke ning mida saab tulemuslikult seirata ja auditeerida ning mille kohta nõutakse läbipaistvat aruandlust, sealhulgas kulutõhususe ja läbipaistvuse nõuete täitmise kohta;

27. kutsub komisjoni üles hoiduma keerukate või spekulatiivsete kulude hindamise meetodite kehtestamisest, mis võib kahjustada läbipaistvust ja liikmesriikide võrreldavust; nõuab tungivalt, et selle asemel töötataks välja ühtlustatud ja kontrollitav lihtsustatud kuluarvestus, millega tagatakse selgus, vähendatakse halduskoormust ja säilitatakse asjakohane vastutuse tase, ning kasutataks seda laialdasemalt;

28. nõuab üheselt mõistetavaid vastavuskriteeriume, et teha kindlaks, kas tulemuspõhiste vahenditega on saavutatud kavandatud väljundid või tulemused, ning ühtseid määratlusi kõigis liikmesriikides;

29. nõuab tulemuspõhiste vahendite rakendamisel tekkinud tegelike kulude korrapärast hindamist liikmesriikide kuluprognooside alusel, et vältida lahknevusi; on veendunud, et sellised hindamised peaksid automaatselt viima kontrollide ja audititeni juhtudel, kui tegelike ja hinnanguliste kulude vahel esineb märkimisväärseid erinevusi;

30. rõhutab, et kuludega sidumata rahastamise mudeli kasutamisel tuleb nõuda korrelatsiooni maksetaotluste ning ühelt poolt vahe-eesmärkide ja sihtide saavutamise ja teiselt poolt konkreetsete projektide rakendamise vahel; rõhutab, et ilma sellise korrelatsioonita on liidu rahastamise jälgitavus tõsiselt ohus;

31. nõuab, et loodaks ühtne integreeritud ja koostalitlusvõimeline teabe- ja seiresüsteem, mis sisaldab ühtset andmekaeve- ja riskihindamisvahendit; nõuab, et selle uue koostalitlusvõimelise süsteemi kasutamine peab olema järgmises mitmeaastases finantsraamistikus liidu rahalistele vahenditele juurdepääsu eeltingimus; nõuab, et komisjon looks üldsusele kättesaadavad tulemustabelid, mis võimaldavad kodanikel hinnata ELi rahastamisega loodud väärtust; kutsub komisjoni üles võtma kasutusele täiustatud andmeanalüüsi ja tehisintellekti vahendid, et tõhustada tulemuslikkuse jälgimist, hindamist ja sellesisulist aruandlust, leevendada käsitsi tehtavat tööd ja ühtlustada aruandlusprotsesse ning vältida topeltrahastamist ja muid riske, et kaitsta ELi finantshuve;

32. nõuab, et komisjon kehtestaks ja avaldaks selged parandusmeetmete künnised, sealhulgas raskusastmed, et tagada võrdne kohtlemine ja täitmise järjepidev tagamine;

33. rõhutab, et vahe-eesmärkide ja sihtide täitmist peab hindama komisjon, võttes seejuures arvesse liikmesriikide antud andmeid, ning et hindamisel tuleb järgida läbipaistvat ja standarditud metoodikat, mis hõlmab dokumenteeritud punktisummat ja põhjendatud selgitust kõigi seaduslikku künnist ületavate kõrvalekallete kohta; nõuab, et kõik hindamistoimikud tehtaks Euroopa Parlamendile ja kontrollikojale kättesaadavaks;

34. nõuab tulemuspõhiste vahendite rakendamisel suuremat läbipaistvust, mille tarvis on vaja kõigi komisjoni hinnangute, riigiaruannete, auditikokkuvõtete ja tagasinõudmismeetmete õigeaegset avaldamist juurdepääsetavas, võrreldavas, kontrollitavas ja kasutajasõbralikus vormingus, tagades, et Euroopa Parlament, kontrollikoda ja kodanikud saavad liidu vahendite kasutamist kontrollida; rõhutab, et teabele juurdepääsu puhul tuleks järgida astmelist lähenemisviisi, tagades kontrollikojale täieliku ja piiramatu reaalajas juurdepääsu, Euroopa Parlamendile tagatud ja piiramatu õiguse esitada küsimusi ja nõuda teavet ning kodanikele asjakohase ja läbipaistva juurdepääsu kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu otsustega; tuletab meelde, et kõik läbipaistvusmeetmed peavad olema kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruses ja asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud andmekaitsenõuetega; rõhutab, et avalikult kättesaadavad andmed peavad täpselt kajastama projektide tegelikku rakendamist ja edenemist, mitte kavandatud kulukohustusi või väljamakseid, mis tehakse üksnes riiklike kavade kohaste vahe-eesmärkide ja sihtide täitmisel, andes seeläbi tegeliku ülevaate kohapeal saavutatud tulemustest;

35. rõhutab, et kontrollikojale peavad olema kättesaadavad kõik komisjoni andmebaasid ja infosüsteemid, mida kasutatakse komisjoni ja liikmesriikide vaheliseks andmete kogumiseks, vahetamiseks ja seireks; rõhutab, et kontrollikojal peaks olema otsene ja kiire juurdepääs süsteemis salvestatud algandmetele, ilma et riiklikud ametiasutused või komisjoni talitused neid eelnevalt muudaksid, koondaksid või redigeeriksid; rõhutab, et selline juurdepääs on oluline, et tagada auditite sõltumatus, usaldusväärsus ja tulemuslikkus ning säilitada liidu eelarve täitmisel läbipaistvus ja vastutus;

36. nõuab tulemuspõhiste vahendite aruandluse tõhustamist, et hõlmata projektitasandi andmed, nagu ühtekuuluvuspoliitika aruandluse puhul, tagades rahastamise ja sekkumiste geograafilise jaotuse riigi tasandist madalamal tasandil;

37. nõuab kontrolljälgede parandamist, nõudes kontrollietappide süsteemset dokumenteerimist ning selle tagamist, et andmed on täielikud, kättesaadavad ja auditeeritavad nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil;

38. nõuab, et komisjon kehtestaks tugevad kaitsemeetmed, et tagada järjepidev, sõltumatu ja kvaliteetne audititöö kõigis liikmesriikides, sealhulgas üksikasjalike metoodiliste suuniste ja kestliku tehnilise abi kaudu, kui auditeerimisasutustel esineb püsivaid puudusi, ning tulemusauditi standardeid käsitleva spetsiaalse koolituse kaudu; rõhutab, et riiklike ametiasutuste ja välisaudiitorite kasutamine peab sõltuma nende kaitsemeetmete järgimisest, et vältida kontrolli kvaliteedi varieerumist; kutsub liikmesriike üles kehtestama kaitsemeetmeid, et tagada riiklike auditeerimisasutuste sõltumatus rahaliste vahendite haldamise eest vastutavatest poliitilistest ja haldusasutustest;

39. nõuab, et võetaks kasutusele tehisintellektil põhinevad prognoosiva analüütika vahendid ning masinõppevõimsus, mis võimaldaksid audiitoritel teha reaalajas riskihindamisi, tuvastada kõrvalekaldeid tulemuslikumalt ning juhul, kui kontrollikoda on teinud kindlaks järjepidevad puudused, teha kulutõhususe kohta auditeid ja sihipäraseid läbivaatamisi; rõhutab, kui oluline on võimendada automatiseeritud andmekaevevahendeid ja tehisintellekti, et teha kindlaks kõrvalekalded, vältides samal ajal seda, et nõuetele vastavatele toetusesaajatele tekib aruandluskohustusi juurde; tuletab meelde, et selliseid tehisintellekti tehnoloogiaid tuleb kasutada täielikus kooskõlas ELi andmekaitsenormidega ja neid peab toetama riiklike auditeerimisasutuste põhjalik koolitamine;

40. nõuab, et komisjon karmistaks rahastamisvahendite kaitsemeetmeid, mis hõlmab rangemaid haldustasude ülemmäärasid, otselepingute sõlmimise läbipaistvaid norme ning kontrolle, et vältida topeltrahastamist ja riigiabi eeskirjade rikkumisi; nõuab, et haldustasude ülemmäärad, eelkõige otselepingute puhul fondivalitsejatega omakapitali- või kvaasiomakapitali toodete puhul, ei tohiks vähendada liidu toetuse kulutõhusust, eriti kui tegevuse maht on tagasihoidlik;

41. kordab vajadust suurendada läbipaistvust, laiendades taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabeli mudelit kõigile tulemuspõhistele vahenditele, et parandada riikliku aruandluse õigeaegsust ja võrreldavust ning tagada üldsuse juurdepääs, jälgitavus ja vastutus; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks ELi ja riiklike andmesüsteemide täieliku koostalitlusvõime, et vähendada andmete käsitsi sisestamist, parandada andmete kvaliteeti ja võimaldada reaalajas jälgitavust kuni vahendite lõplike saajateni; kutsub sellega seoses komisjoni üles tagama, et andmed tulemuspõhiste vahendite rahastuse tegelike lõplike saajate, sealhulgas töövõtjate ja alltöövõtjate kohta oleksid auditeerimis- ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele institutsioonidele ning Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Pettustevastasele Ametile reaalajas kättesaadavad;

42. rõhutab, et Euroopa Parlamendi õigusi seadusandja, eelarvepädeva institutsiooni ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava

institutsioonina tuleb täielikult austada ning talle tuleb anda juurdepääs kõigile tema ülesannete täitmiseks vajalikele andmetele;

o
o o

43. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.